

En ander exempel van eender coninghinnen van Cypers, die langhe was sonder kinderen te hebben, maer doer haer goetheyt ende doer die goetheyt haers mans verleende hen ons lieve Heere een schoon kint, daer om alle tconincrijcke dore groote bliscap was. Inder selver bliscap wert een groot hof² ende een steecspel beroepen, daer alle grote heeren ende vrouwen ontboden waren diemen crighen conde. Dat hof wort groot ende die plaitse [n1v] was al met gouden laken behanghen. Aldus beghonst de feeste met trompetten, met claretten, met buysinen ende met alderhande spel als dat de feeste seer groot was. Als nu sodanigen feeste ende triompheringhe beghost, nam ons lieve Heer selcken meshaghen van sodanighe[n] grooter hooverdien als dat hi ghehingde dat het kint sterf diewile dat de heeren ende ander lieden den inbijt³ deden. Ende men seyde dat ghestorven was van grooter hetten om dat te veel cleederen over hem ghedect waren, midts den welcken, als men dat wiste, de blischap ende vruecht in grooter droeffenessen verkeerden.

Daerom es dit een goet exempel datmen in soedanighen saken niet te veel feesten maken en sal noch oock gheen hoverdie bedriven, maer alleene God den heere daerof dancken ende loven.

1. [Eckrich] fol. 45b: .iiij.^{xx} ij. De la royne de Chippre

2. [Furter 1513] fol. H1r: vnnd in den selben fro^eiden wart ein grosser hoff vnd gestech vß gerüffet /

3. [Eckrich] fol. 45c: Si avint que quant ilz furent au disner l'enfant morut — [Furter 1513] fol. H1r: als nun so^ellich fest vnnd hoff vß was Nam got der herr so^elch mißfallen ab der grossen hochfart / das er verhengt das das kint starb vnder dem jmbiß — inbijt: bedoeld lijkt het middagmaal, niet het ontbijt.

was al met gouden laken behanghen. Aldus be-
ghonst de feestre met trompetten met claretten met
buisinen ende met alderhande spel als dat de feestre
te seer groot was Als nu sodanigen feestre ende tri-
ompheringhe beghonst nam ons lieue heer selche
neshaghen van sodanigheu grooter hoovertien
als dat hi ghehingde dat het hinc sterf die wile dat
de heeren ende ander liedē den in hinc deden. Ende
men seide dat ghestoruen was van groeter hette
om dat te veel cleederen ouer hem ghedeert waren
Nidre den welken als men dat wiste de bliscchap
ende vruucht in groeter droeffenessen verheerden
Daerom es dit een goet exempel dat men in soeda-
nighe laken niet te veel feesten maken en sal noch
ooch gheen houerdie bedriuen maer alleene god
den heere daer af dancken ende louen.

Hoe moyses in sijnder kinck in een biecken coek-
ken ghelept wort ende op dwatē gheset Ende hoe
hem coninck pharaons dochtere daer wt trock

In der tijt als dat volck gods de ioden onderē
coninck pharaons ghewout in geuanchenes-
sen waren inden lande van egypten. Doen de self
coninck sach dat si vermenichfuldichden ende ster-
ker worden gheboot alle de kinderen te dooden.
Als dat moyses moed vernam en sach d; haer hinc
sterue moeste leide si d; i eē coekē vā bieckē gevlocht
te en setet op dwatē der auōtuere beuelen daert
god beliefde te geleyde wat hair deerde dat sijn sou
sijn dode Ald; quā thit doer de gehēgnesse gods op
dwatē driuen voer coninck pharaons dochte camer

*Hoe ¹ Moyses in sijnder kintheynt in een biesen corfken gheleyt wort
ende op dwater gheset, ende hoe hem coninck
Pharaons dochtere daer uut trock. ²*

[79] ³

Inder tijt als dat volck Gods, de Joden, ond[er] ⁴ coninck Pharaons ghewout ⁵ in gevanckenessen waren inden lande van Egypten, doen de self coninck sach datsi vermenichfuldichden ende stercker wordden, gheboot [hi] ⁶ alle de kinderen te dooden. ⁷ Als dat Moyses moeder vernam ende sach dat haer kint sterven moeste, leide si dat in een corfken van biesen gevlochten ende settet op dwatre, der avontueren bevelende daert God beliefte te geleyden, want hair deerde dat sijt sou sien doden. Aldus quam tkint doer de gehengnesse Gods op dwatre drivende voer coninck Pharaons dochter camer [n2r] neven eenen hof. Welcke dochtere inden selven hof was spacerende ende wert dat biesen corfken siende, dwelck si haren joeffrouwen uutten watere dede trecken om te besiene wat daer in wesen mochte, daer in vindende een seer soon, jonck kint. ⁸ Dwelc si in haer camere dede draghen, daer sijt heimelijc dede houden ende groote ghenoechte met hadde. ⁹ Van welcken kinde daerna veele goets quam, want God maecten een meester ende heere over Sijn volck. ¹⁰ Hi ghaf hem de Tafelen der Gheboden. Hi gaf hem oock de roede daer hi de zee met

1. [Vander Noot 1515]: ☐ Hoe

2. [Furter 1513] fol. H1r: wie Moyses in syner kintheynt in eyn bintzen ko^crblin / geleght vff eyn wasser gesetzt / vnd von kuⁿig Pharaons dochter wider gelendet vnd erzogen ward.

3. [Eckrich] fol. 45c: .iiij.^{xx} iij. De la fille au roy Pharaon

4. [Vander Noot 1515]: ondere (de zetter hield ruimte over en vulde die met een 'e'.)

5. ghewout: macht

6. [Furter 1513]: H1v: Gebot er alle jre kind die jerig woren zû erto^cden /

7. *Exodus* 1, 8 e.v. — niet alle pas geboren kinderen moeten gedood worden, alleen de jongens.

8. [Eckrich] fol. 45d: et trouverent l'enfant envelopé <qui amerveilles> estoit bel —

[Furter 1513] fol. H1v: fundent sy das kindt jngewonden das hüpsch vnd ro^cblecht was /

9. [Furter 1513] fol. H1v: Dar ab des künig dochter groß erbermd hatt / Nam es vnd^d ließ es zihen vnd behalten in jrer heimlichen kamer / vnd hieß es ir gespo^ct oder kurtzwile /

10. [Furter 1513] fol. H1v: Erzeigt im ouch vil siner heimlicheit

van malckanderen dede scheiden¹¹ ende suet watre uutten steen dede springhen. De selve bewaringhe des kins wordt der coninghynnen van God oock wel gheloont, want Hy gheen diensten diemen ter liefden van Hem doet, en vergheet. Bisonsdere de arme weesen te onder houdene, dats een werck der ontfermherticheyt dat Hem seere behaecht.

Also men dat inde legende¹² van sinte Elyzabeth bescreven vint, die oock selcken weesen onderhiel ende dede hen eenighe neringhe¹³ leeren om hen selven inder ouder met te ghenereen,¹⁴ daerof ick u een exempel scriven wille.

Het¹⁵ was een goede vrouwe die hadde een kint dat ghinck op een tijt spelen¹⁶ ende viel onversien in een gracht. Daer laecht acht heel dagen onder den watre dat sijn moeder noch niemant weten conde waert kint gevaren was. Naden acht dagen quam der moeder, die een dienersse ende een beminster Gods ende sinte Elyzabeth was, in eenen droom te voren [hoe]¹⁷ haer kint in een gracht met watre lach, ende dat sinte Elyzabeth dat behuedde, tot haer segghende: [n2v] “Om dat ghi de arme weesen onthouden ende op ghevoet hebt, en wilt God niet dat u kint in sulcker schaden ende in sinen sonden sterve.” De vrouwe dat hoorende, stont op ende liet den visschers terstont haer kint inder gracht soecken, dwelck si levende vonden. Doen seide dat kint hoe hem een seer scoone vrouwe behuedt hadde, by hem gheweest ende tot hem seyde: “God wilt dat ghi behouden sijt doer de gedinckenesse uwer moeder ende om dat si so gerne de arme weesen te hulpen comt.”

Daerom salmen den armen weesen ende anderen nootorftigen gerne aelmoesenen gheven.

11. [Furter 1513] fol. H2r: vnd wider beschloß /

12. *Legenda aurea*, ed. Maggioni, [CLXIV], *Gulden legende*, ed. Berteloot, Claassens en Kuiper, [161].

13. neringhe: vak, beroep

14. ghenereen: onderhouden, voeden

15. [Vander Noot 1515]: ¶ Het

16. [Eckrich] fol. 46a: Dont une bonne dame qui n'avoit enfent que un, lequel se aloit baignier. — [Furter 1513] fol. H2r: die hat ein kind / Das gieng vff ein zyt baden

17. Ontbreekt in [Vander Noot 1515] — [Furter 1513] fol. H2r: kam jr am achttesten tag für in eynem troum wie jr kynd in einem wasser graben lege /

neuen eenen hof. Welcke dochtere inden selue hof
was spacerende/ende wert dat viesen coesken siē-
de, dwelck si haren ioeffrouwen wten watere dede
trecken/om te beseene wat daer in wesen mochte/
daer in vindende een seer soon ionck kint. Dwele
si in haer camere dede draghen/daer sijt heimeleijc
dede houden ende groote ghenoechte mit hadde.
Van welken kinde daerna veele goets quā Wāc
god maecten een meester ende heere ouer sij volck
Hi ghaf hem de tafelen der gheboden Hi gaf hem
oock de roede daer hi de zee met van malckanderē
dede scheiden/ende suet watre wten steen dede sprē-
ghen De selue bewaringhe des kins wordt der co-
ninghynne van god oock wel gheloont/want hy
gheen diensten diemen ter liefde van hem doet/er
vergheet. Sifondere de arme wesen te onder hou-
dene/dats een werck der ontfemherticheyt/d; hē
seere behaecht. Also men dat inde legende van sinte
te elizabeth bescreuen vint/die oock selcken weese
onderhield ende dede hen eenighe neringhe leeren/
om hen seluen inder ouder met te ghenieren/daer
af ich v een exempel scriuen wille. **H**er was een
goede vrouwe die hadde een kint. Dat ghinch op
een tijt spelen ende viel onversē in eē gracht/dacr
laecht acht heel dagē onder den watre d; sijn moe-
der noch niemāt weten conde waert kint gearē
was. Nadē acht dagē quā d' moed/die eē dienerse
eē eē bemister gods eē sinte elizabeth was i eenē
droō te vore/haer kint i eē gracht m; watre lach eē
d; sinte elizabeth d; behuedde tot haer segghende

Om dat ghi de arme weesen onthouden ende op gheuoet hebt en wilt god niet dat v kint in sulcher schaden ende in sinen sondē sterue. De vrouwe dz hoorende stont op ende liet den visschers terstont haer kint inder gracht soecken, dwelck si leuende vonden. Doen seide dat kint/hoe hem een seer scoone vrouwe behuedt hadde/by hez gheweest en tot hez seyde/god wilt dat ghi behouden sijt doer de gedinkenisse uwer moeder/ende om dat si sogerne de arme weesen te hulpen comt. Daerom salmen den armen weesen ende anderen nootortigē gerne aelmoesenen gheuen.

En ander exempel op dat werck der liefden. **T**gebuerte op een tijt in eender stat ghenac̄t tarte datter een vrouwe was gheheeten raab hoe wel de selue versmaet was/nochtans was si godt vruchtich. Inder stat quamen somige goede mās/om dat volck te leeren ende tonderwijfene/die vonden nu dat self volck der stad so boose ende quaet dat si hen verberghen moesten/ende quamen in d̄ voernoemder vrouwen hups/die verberch si onder vlag ende onder ander dinghen/als dat si niet vondē wordē en des nachs liet si se ouer de muere wter stat/dat si van daer quamen ende ontraecte. Dwelck haer namaels wel gheloont wort. Want de stad wort toets daerna ghewonnē/ende alle de lleden doot gheslaghen/wgghenomen haer hup. ghesin alleene/dwelck van schaden behuedt wort om der drecht wille die si dē twee mans bewesen hadde. Want god spreect in sinen euāgilio. So wie

En ander exempel op dat werck der liefden. Tgebuerte op een tijt in eender stat ghenaemt Tartere ² datter een vrouwe was, gheheeten Raab. Hoe wel de selve versmaet was, nochtans was si godsvruchtich. Inder stat quamen somige goede mans om dat volck te leeren ende tonderwijsene, die vonden nu dat self volck der stadt so boose ende quaet datsi hen verberghen moesten ende quamen inder voernoemder vrouwen huys. Die verberch si onder vlas ende onder ander dinghen ³ als dat si niet vonden worden, ende des nachs liet sise over de mueren uuter stat datsi van daer quamen ende ontraecten. ⁴ Dwelck haer namaels wel gheloont wort, want de stadt wort corts daerna ghewonnen ende alle de lieden doot gheslaghen, uutghenomen haer huysghesin alleene, dwelck van schaden behuedt wort om der duecht wille die si den twee mans bewesen hadde. Want God spreect in Sinen evangilio: So wie [n3r] Mi oft Minen dienaers dienst doet, den willick hondertfout loonen. ⁵

1. [Eckrich] fol. 46b: .iiij.^{xx} et iiij.

2. [Eckrich] fol. 46b: en la ville de charité — [Furter 1513] fol. H2r: in einer statt genant tartre / — bedoeld is Jericho [Josue 2, 1], dat door verspieters bezocht wordt.

3. [Furter 1513] fol. H2r: vnder flachs ynd hanffburdenen /

4. ontraecten: ontsnapten

5. Contaminatie [?] van *Matthaeus* 25, 40 en *Marcus* 10, 29.